

De heer P. Muylers
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk,
Ruimtelijke Ordening en Sport
Phoenixgebouw
Koning Albert II-laan 19
1210 BRUSSEL

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	Brussel
10 april 2009	FB/CenACC-CR/RDD 2009/006	N 09-3.531.175 B1	9 februari 2010

Jaarrekening 2008 van het Fonds Stationsomgevingen

Mijnheer de minister,

Het Rekenhof deelt u mee dat het de controle van de bovenvermelde jaarrekening heeft beëindigd. Die controle kadert in de bevoegdheid van het Rekenhof, toegekend door artikel 24 van het decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007.

Het Fonds Stationsomgevingen heeft een jaarrekening 2008 opgesteld overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen.

Het agentschap heeft de uitvoeringsrekening van de begroting als volgt vastgesteld:

ontvangsten	12.244.000 EUR
uitgaven	4.019.165 EUR

Bijgevolg is er voor het begrotingsjaar 2008 een overschot van 8.224.835 EUR dat, samen met het overschot op 31 december 2007 van 6.183.156 EUR, het gecumuleerd overschot op 31 december 2008 verhoogt tot 14.407.991 EUR.

Het agentschap heeft zijn bedrijfseconomische jaarrekening afgesloten met een balanstotaal van 18.427.156 EUR en een nettowinst van het boekjaar van 8.224.835 EUR.

Op grond van een voorafgaande risicoanalyse heeft het Rekenhof beslist tot een grondige controle van de jaarrekening. De controle geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen over de oprichting en werking van het Fonds Stationsomgevingen.

1 Oprichting van het fonds

Het Fonds Stationsomgevingen werd opgericht bij decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007. Het kreeg als opdracht de infrastructuurkosten van de herinrichting van stationsomgevingen te dragen. Daaronder verstond

de decreetgever zowel studiekosten en eventuele onteigeningskosten, als kosten van de effectieve uitvoering. Hoewel dat niet echt tot uiting komt in de tekst van de decreetsartikelen, blijkt uit de memorie van toelichting dat de financiële tegemoetkoming alleen betrekking heeft op het investeringsaandeel van de VVM - De Lijn in de projecten.

2 *Vragen bij de verzelfstandiging*

Naar aanleiding van zijn onderzoek van het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007, heeft het Rekenhof op 22 mei 2007 al opgemerkt dat het niet duidelijk was of dit IVA met rechtspersoonlijkheid voldeed aan de cumulatieve voorwaarden voor verzelfstandiging uit artikel 4, §2, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003. Deze voorwaarden zijn:

- het verzelfstandigde agentschap moet een voldoende massa uitvoeringstaken hebben;
- de producten of diensten die het verzelfstandigde agentschap moet leveren, moeten meetbaar zijn;
- er moet een reële mogelijkheid bestaan tot aansturing van het verzelfstandigde agentschap op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit;
- de informatierelatie moet reël kunnen worden ingevuld.

Als deze voorwaarden niet vervuld zijn, moeten de departementen de taken op zich nemen.

Het Rekenhof stelde op 22 mei 2007 bovendien dat evenmin bleek of de oprichting gepaard ging met een afweging van de voor- en nadelen van het verlenen van rechtspersoonlijkheid. Artikel 10, §3, van het kaderdecreet schrijft een dergelijke afweging voor.

Ook de SERV heeft zich bij de oprichting van het Fonds Stationsomgevingen de bedenking gemaakt dat hij zich wel achter de doelstelling van het programma voor de stationsomgevingen kon scharen, maar dat de daarvoor ontworpen structuur in vergelijking met de gebruikelijke budgettaire regels, onvoldoende gemotiveerd was. Bovendien stelde de SERV dat voor de investeringen in het gemeenschappelijk vervoer uiteenlopende structuren werden opgericht (Lijninvest, Lijninvest-BAM, IVA Stationsomgevingen). Dat heeft de financieringsformules erg divers gemaakt.

3 *VVM als enige begunstigde*

De boekhouding over het jaar 2008 van het Fonds Stationsomgevingen bevatte voor het eerst sinds de oprichting van het fonds in 2007, een aantal concrete transacties. Het gaat om drie dotaties aan de VVM (De Lijn) voor een totaal bedrag van ongeveer vier miljoen EUR voor investeringen door de VVM in de stationsomgevingen van Roeselare, Gent en Aalst. Ook in 2009 verrichtte het fonds alleen betalingen aan de VVM, zo blijkt uit de boekhouding van de eerste drie kwartalen van 2009. Ook deze betalingen geschieden in het kader van de dossiers voor de stationsomgevingen van Roeselare, Gent en Aalst. De VVM zou ook in de toekomst de enige begunstigde blijven van de investeringsdotaties die het fonds verleent.

4 *VVM als dossierbeheerder*

De samenstelling, opvolging en afhandeling van de dossiers berust bovendien voor het grootste deel bij de VVM. De taken van het departement MOW, waarin het fonds is ingebed, beperken zich in de praktijk tot het nazicht van het programma van het fonds, dat eigenlijk vooral door de VVM wordt vastgesteld, en de controle op en verwerking van de bestekken, aanbestedingen en facturen die de VVM indient. Ten slotte zorgt het departement voor de vastleggingen en betalingen van de vorderingen die de VVM indient.

De facto ontvangt de VVM dus investeringsdotaties uit de algemene uitgavenbegroting en vervult het Fonds Stationsomgevingen louter de functie van tussenpersoon. Deze werkwijze doet af-

breuk aan de transparantie van de financiële stromen van de algemene uitgavenbegroting naar de VVM. Zij zorgt bovendien voor overbodige administratieve belasting.

Uit de huidige werking van het Fonds blijkt ook dat het statuut van IVA voor dit fonds niet echt strookt met de criteria die het kaderdecreet bestuurlijk beleid daarvoor stelt. Het fonds oefent geen taken van beleidsuitvoering uit, overeenkomstig artikel 4, §2, van het kaderdecreet, maar verschaft alleen financiële middelen, die het op zijn beurt heeft ontvangen langs dotaties uit de algemene uitgavenbegroting. Er is dus geen sprake van *een voldoende massa* uitvoeringstaken. Bovendien bleef het aantal gefinancierde projecten tot op heden beperkt. Ook de overige criteria, de reële mogelijkheid tot aansturing van het verzelfstandigde agentschap op grond van doelmatigheid, prestaties en kwaliteit, en de reël invulbare informatierelatie, van artikel 4, §2, van het kaderdecreet, blijken in de praktijk niet echt op het IVA Fonds Stationsomgevingen toepasbaar.

5 Conclusie

Ruim twee jaar na de oprichting van het Fonds Stationsomgevingen is het nog steeds niet duidelijk waarom de financiering van het aandeel van de VVM in de projecten voor de herinrichting van stationsomgevingen langs dit IVA met rechtspersoonlijkheid moet verlopen. Uit de huidige werking blijkt dat het fonds louter als tussenpersoon fungeert om het aandeel van de VVM – De Lijn in de stationsomgevingsprojecten te financieren met middelen uit de algemene uitgavenbegroting. Het huidige IVA voldoet in elk geval niet aan de cumulatieve voorwaarden voor verzelfstandiging uit het kaderdecreet bestuurlijk beleid.

Het Rekenhof verzoekt u te antwoorden binnen de termijn van 1 maand, zoals voorzien in artikel 5bis, derde lid, van de organieke wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof.

Een ondertekend exemplaar van de jaarrekening wordt aan het agentschap Centrale Accounting bezorgd.

Een kopie van deze brief gaat naar de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken, alsook naar de secretaris-generaal van het departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Op last:

Het Rekenhof:

Jozef Van Ingelgem
Hoofdgriffier

Ignace Desomer
Voorzitter